

# KẾT HỢP SỨC MẠNH DÂN TỘC VỚI SỨC MẠNH THỜI ĐẠI TRONG SỰ NGHIỆP

## BẢO VỆ TỔ QUỐC DƯỚI ÁNH SÁNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

TS NGUYỄN TRỌNG XUÂN\*  
ĐÓ THỊ QUỲNH ANH\*\*

C hủ tịch Hồ Chí Minh - lãnh tụ vĩ đại của dân tộc, nhà quốc tế chủ nghĩa trong sáng. Sinh thời, Hồ Chí Minh đặc biệt chú trọng kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại và Người cũng là hiện thân của tư tưởng đó. Theo Người, đó là hai mặt trong quá trình phát triển của một quốc gia, nhằm thực hiện mục tiêu cao cả là giải phóng dân tộc, giải phóng con người.

Sức mạnh dân tộc (SMDT) là sức mạnh tổng hợp của các nguồn lực nội sinh, bao gồm cả sức mạnh vật chất và sức mạnh tinh thần, sức mạnh của truyền thống lịch sử với sức mạnh của thể chế kinh tế, chế độ chính trị, nền văn hoá tốt đẹp... đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng. Xuất phát từ quan điểm mácxít về giải quyết mâu thuẫn dựa trên vai trò quyết định của yếu tố bên trong và tác động của yếu tố bên ngoài, với tầm nhìn chiến lược của nhà lãnh đạo cách mạng tài ba, trong hoạt động chính trị, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn có tư duy nổi bật về độc lập tự chủ, tự lực tự cường gắn liền với đoàn kết, hợp tác quốc tế, coi đây là một vấn đề có tầm chiến lược quan trọng hàng đầu trong đường lối cách mạng Việt

Nam. Điểm chủ yếu của tư tưởng đó là *“muốn người ta giúp cho, thì trước hết mình phải tự giúp lấy mình đã”*<sup>1</sup>. Theo Người, độc lập tự chủ trước hết là phải có tư duy và hành động tự chủ, sáng tạo, không giáo điều và dập khuôn. Trên cơ sở nhận thức và vận dụng linh hoạt lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin về vai trò quyết định của nhân tố bên trong khi giải quyết mâu thuẫn, Hồ Chí Minh chủ trương phát huy SMDT, sức mạnh của chủ nghĩa yêu nước, đại đoàn kết dân tộc, đó là cơ sở để thực hiện hợp tác quốc tế và tranh thủ sự giúp đỡ bên ngoài. Người khẳng định: *“Độc lập nghĩa là chúng tôi điều khiển lấy mọi công việc của chúng tôi, không có sự can thiệp ở ngoài vào”*<sup>2</sup>, *“về chính trị, quân sự, kinh tế, nội chính và ngoại giao của ta là tự lực cánh sinh... giành được thắng lợi phải do nỗ lực của chính bản thân ta quyết định”*<sup>3</sup>.

Sức mạnh thời đại (SMTĐ) là sức mạnh của sự phát triển hợp qui luật, là xu thế hoà bình, hợp tác, cùng nhau phát triển, là những thành tựu mà nhân loại đã đạt được, nhất là trên lĩnh vực khoa học công nghệ. Theo Hồ Chí Minh đó là một yếu tố rất quan trọng góp phần cùng với nội lực tạo thành sức mạnh tổng hợp, Người viết: *“Có*

\*, \*\* Học viện Chính trị quân sự

*sức mạnh cả nước một lòng đó, lại có sự ủng hộ của nhân dân thế giới, chúng ta sẽ có một sức mạnh tổng hợp công với phương pháp cách mạng thích hợp nhất định cách mạng nước ta sẽ đi đến đích cuối cùng*<sup>4</sup>. Đó là một trong những bài học thành công, đặt nền móng vững chắc cho đường lối quốc tế đúng đắn của Đảng.

Kết hợp SMDT với SMTĐ trong bảo vệ Tổ quốc hiện nay thực chất là quá trình huy động, sử dụng một cách có hiệu quả các nguồn nội, ngoại lực; gắn kết và chuyển hoá ngoại lực thành nội lực tạo thành sức mạnh tổng hợp bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong mọi tình huống. Trong xu thế hội nhập hiện nay, với sự kết hợp hai sức mạnh đó, đất nước ta có điều kiện thuận lợi để khai thác và phát huy các nguồn lực về tài nguyên, nâng cao khả năng cạnh tranh của nền kinh tế; thu hút các nguồn vốn đầu tư; khoa học và công nghệ hiện đại; rèn luyện năng lực quản lý sản xuất kinh doanh, bản lĩnh, trí tuệ và tác phong công nghiệp; thiết lập quan hệ thân thiện và nâng cao vị thế đất nước cho sự phát triển ổn định, bền vững... từ đó tăng cường tiềm lực kinh tế - quốc phòng, tăng cường khả năng bảo vệ đất nước từ xa, thực hiện phương châm “thêm bạn bớt thù”, góp phần bảo vệ vững chắc Tổ quốc.

Mục tiêu của đoàn kết và hợp tác quốc tế là tranh thủ sự ủng hộ quốc tế, làm tăng thêm khả năng tự lực, tự cường, tạo điều kiện chuyển biến có lợi cho cách mạng, song để huy động sức mạnh của yếu tố ngoại lực thì nội lực là tiền đề quan trọng. “Thực lực là cái chiêng mà ngoại giao là cái tiếng. Chiêng có to tiếng mới lớn”<sup>5</sup>. Vì vậy, độc lập tự chủ phải gắn với đoàn kết và hợp tác quốc tế nhằm thực hiện mục tiêu cách mạng và bảo vệ an ninh quốc gia, đó chính là sợi chỉ đỏ xuyên suốt toàn bộ tư tưởng của

Người, được Đảng ta nâng lên thành đường lối độc lập tự chủ và đoàn kết quốc tế trong giai đoạn hiện nay.

Kết hợp SMDT với SMTĐ thể hiện tư duy sáng tạo của Chủ tịch Hồ Chí Minh, là cơ sở quan trọng để Đảng hoạch định đường lối, chính sách phát triển kinh tế - xã hội và đối ngoại phù hợp với đòi hỏi thực tiễn. Vận dụng sáng tạo tư tưởng của Người, trên cơ sở đổi mới tư duy, Đảng lãnh đạo công cuộc đổi mới toàn diện đất nước và thu được thành tựu trên mọi lĩnh vực: “Hệ thống chính trị và khối đại đoàn kết dân tộc được tăng cường, chính trị - xã hội ổn định, quốc phòng - an ninh được giữ vững, vị thế nước ta trên trường quốc tế không ngừng nâng cao, sức mạnh tổng hợp của quốc gia tăng lên rất nhiều, tạo thế và lực mới cho đất nước tiếp tục đi lên”<sup>6</sup>.

Bàn về sức mạnh bảo vệ Tổ quốc, Đảng ta khẳng định: “Sức mạnh bảo vệ Tổ quốc là sức mạnh tổng hợp của khối đại đoàn kết toàn dân, của cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng, kết hợp sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại”<sup>7</sup>. Điều đó có nghĩa là sức mạnh dân tộc kết hợp sức mạnh thời đại tạo nên sức mạnh bảo vệ Tổ quốc.

Đại hội IX của Đảng xác định phương châm: “*Chủ động hội nhập kinh tế quốc tế và khu vực* theo tinh thần phát huy tối đa nội lực, nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế, bảo đảm độc lập tự chủ và định hướng xã hội chủ nghĩa”<sup>8</sup>. Trong đó nội lực có ý nghĩa quyết định, ngoại lực có ý nghĩa rất quan trọng, hội nhập quốc tế để làm cho kinh tế phát triển nhanh và bền vững, phục vụ mục tiêu chính trị cơ bản của Đảng và nhân dân ta là “Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”, vì vậy, trong quá trình hội nhập phải hoàn toàn tự chủ, đảm bảo định hướng XHCN. Tuy nhiên, các

bước đi của quá trình hội nhập đó phải góp phần tạo môi trường quốc tế thuận lợi cho việc mở rộng thị trường, đối tác, thu hút vốn, khoa học công nghệ và kinh nghiệm quản lý tiên tiến, nhằm phát huy tối đa các nguồn lực ở trong nước đảm bảo cho sự phát triển nhanh và vững chắc theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá gắn với phát triển kinh tế tri thức. Điều đó thể hiện mối quan hệ khăng khít giữa nhiệm vụ đối ngoại với phát triển kinh tế, xã hội, bảo đảm an ninh - quốc phòng, phục vụ đắc lực cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Quán triệt tư tưởng của Người, để nâng cao hiệu quả kết hợp SMDT với SMTĐ trong bảo vệ Tổ quốc, trước yêu cầu phát triển đất nước trong tình hình mới, cần quán triệt một số vấn đề có tính nguyên tắc sau sau:

*Một là, giữ vững quan điểm độc lập tự chủ trong quá trình hội nhập quốc tế.*

Hội nhập quốc tế để làm cho kinh tế phát triển nhanh và bền vững, phục vụ mục tiêu chính trị cơ bản của Đảng và nhân dân. Vì vậy, trong quá trình hội nhập cần hoàn toàn tự chủ trong quyết định đường lối, chính sách phát triển, không chịu sức ép của bất kỳ yếu tố bên ngoài nào; đảm bảo nền kinh tế thích ứng cao với những biến động của tình hình chính trị - xã hội; có năng lực cạnh tranh cao; đảm bảo định hướng XHCN. Tuy nhiên các bước đi của quá trình hội nhập phải góp phần tạo môi trường quốc tế thuận lợi cho việc mở rộng thị trường, đối tác, thu hút vốn, khoa học - công nghệ và kinh nghiệm quản lý tiên tiến nhằm phát huy tối đa các nguồn lực ở trong nước để đảm bảo cho sự phát triển nhanh và vững chắc theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá gắn với phát triển kinh tế tri thức, tăng cường tiềm lực kinh tế - quốc phòng trong bảo vệ Tổ quốc.

*Hai là, phát huy cao độ sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc*

Chúng ta cần nhận thức đầy đủ và sâu sắc về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, đó không chỉ đơn thuần là những giải pháp quân sự mà điều cốt yếu là xây dựng được *thế trận lòng dân*. Quán triệt tư tưởng *lấy dân làm gốc* của ông cha ta: “chờ thuyền cũng là dân, lật thuyền cũng là dân”, và của Chủ tịch Hồ Chí Minh “Dân khí mạnh thì quân lính nào, súng ống nào cũng không chống lại”<sup>9</sup>. Để phát huy trí tuệ toàn dân tộc, Đảng ta cũng xác định “đoàn kết là một nghĩa lớn”. Do vậy cần phát huy và nhân lên sức mạnh của quần chúng nhân dân trong thực tiễn cách mạng ở từng giai đoạn lịch sử. Với tư duy mới về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc hiện nay, đòi hỏi chúng ta không chỉ làm thất bại mọi âm mưu xâm lược từ bên ngoài mà còn phải đập tan mọi âm mưu chống phá của các thế lực thù địch từ bên trong. Khi kẻ thù đang sử dụng các chiêu bài dân chủ, nhân quyền, ly khai dân tộc để gây chia rẽ các vùng, miền, các tầng lớp nhân dân thì điều cốt yếu là phải xây dựng được thế trận lòng dân. Muốn vậy, phải tăng cường giáo dục cho nhân dân về mục tiêu, con đường cách mạng Việt Nam, phát huy trách nhiệm của nhân dân trong xây dựng xã hội, phát huy quyền làm chủ của nhân dân trên mọi lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hoá... phát huy nội lực của tất cả các thành phần trong xã hội mà vấn đề cơ bản là phát huy nhân tố con người, bởi con người là yếu tố trung tâm của xã hội, là mục tiêu và là động lực của sự phát triển. Phát huy nhân tố con người cần gắn liền với việc phát triển giáo dục - đào tạo, khoa học và công nghệ. Thông qua đó, làm cho mỗi người dân, mọi tầng lớp nhân dân nhận thức đúng đắn trách nhiệm của mình đối với nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

*Ba là, nhận thức đúng đắn mối quan hệ đối tác, đối tượng*

Hội nhập quốc tế là xu thế tất yếu hiện nay, song nó tạo ra cả những thuận lợi và thách thức, đặc biệt khi kẻ thù đang ráo riết thực hiện chiến lược “diễn biến hoà bình” với các thủ đoạn tăng cường chi phối đầu tư, tiến hành ngoại giao thân thiện, khoét sâu nội bộ thì việc phân định đối tượng và đối tác là một vấn đề rất hệ trọng và nhạy cảm. Nghị quyết Đại hội X của Đảng chỉ rõ: những ai chủ trương tôn trọng độc lập chủ quyền, thiết lập và mở rộng quan hệ hữu nghị và hợp tác bình đẳng, cùng có lợi với Việt Nam đều là đối tác. Bất kể thế lực nào có âm mưu và hành động chống phá mục tiêu của nước ta trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc đều là đối tượng đấu tranh. Mặt khác, trong mỗi đối tượng vẫn có thể có mặt cần tranh thủ, hợp tác; trong một số đối tác, có thể có mặt khác biệt, mâu thuẫn với lợi ích của ta. Vì vậy, trong quá trình kết hợp SMDT với SMTĐ, quán triệt tư tưởng “thêm bạn bớt thù” của Chủ tịch Hồ Chí Minh cần chuyển hoá đối tượng thành đối tác, tạo quan hệ làm ăn và những lợi ích kinh tế cho nhau cùng phát triển.

*Bốn là, giữ vững và tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng*

Sự lãnh đạo của Đảng là yếu tố chính trị nội lực quyết định mọi thắng lợi của sự nghiệp cách mạng Việt Nam, là vấn đề có tính nguyên tắc và là biện pháp quan trọng để phát huy có hiệu quả sự kết hợp SMDT với SMTĐ trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc hiện nay. Đặc biệt trong tình hình chính trị diễn biến phức tạp, mau lẹ, nếu buông lỏng sự lãnh đạo của Đảng ở một thời điểm, một lĩnh vực nào đó thì hậu quả sẽ khó lường như bài học kinh nghiệm ở Liên Xô và Đông Âu đã vấp phải.

Vai trò của Đảng được thể hiện ở việc đề ra chiến lược, chính sách phát triển kinh tế, xã hội

phù hợp, khơi dậy được các nguồn lực trong và ngoài nước; có chính sách đối ngoại mềm dẻo, linh hoạt, tạo ra những tiềm lực vững chắc cho sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc.

Nghị quyết Đại hội X nhận định: năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng còn nhiều mặt chưa đáp ứng yêu cầu của tình hình mới; một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên còn yếu kém cả về phẩm chất và năng lực; bệnh cơ hội, chủ nghĩa cá nhân trong một bộ phận cán bộ, đảng viên có chiều hướng gia tăng... Trong điều kiện hiện nay, để tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, đòi hỏi Đảng phải giữ vững bản chất cách mạng và khoa học của giai cấp công nhân, kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và CNXH; kiên trì đổi mới; tiếp tục nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu. Muốn vậy, cần coi trọng công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng; nâng cao trình độ trí tuệ, dự báo và nắm bắt kịp thời với sự biến đổi của thực tiễn, đổi mới phương thức lãnh đạo, kiên trì đường lối đổi mới toàn diện, có nguyên tắc và sáng tạo.

1, 9. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 2002, T.2, tr. 293, 274

2, 3. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H.2002, T.5, tr.136, 138

4. Nguyễn Dy Niên: *Tư tưởng ngoại giao Hồ Chí Minh*, CTQG, H 2002, tr. 126

5. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 2002, T.4, tr. 126

6. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, CTQG, H 2006, tr. 67 - 68

7, 8. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, CTQG, H, 2001, tr. 40, 43

10. Đảng cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, CTQG, H, 2000, T. 8, tr. 440.